

KANTELPUNT: BEDREIGINGEN VOOR BANEN EN GROEI IN DE EUROPESE CHEMISCHE SECTOR. EEN RAPPORT DOOR OXFORD ECONOMICS

Belangrijke inzichten en gegevenspunten



Jeremy Leonard, Managing Director van Global Industry Services bij Oxford Economics, verklaart: "Dit rapport legt de druk bloot waarmee de Europese chemische industrie wordt geconfronteerd. Hoge energiekosten en lasten in verband met naleving van regelgeving, in combinatie met Amerikaanse invoerheffingen en wereldwijde overcapaciteit onder invloed van China, ondermijnen het concurrentievermogen van Europese chemieproducenten aanzienlijk."

De Europese chemische industrie bevindt zich in een snelle neergang en heeft een kritiek punt bereikt

- **De productie is gedaald tot het laagste niveau in tien jaar.** In het tweede kwartaal van 2025 lag de productie in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland respectievelijk 30% en 18% onder het niveau van 2019 (vóór de pandemie). De productie ligt in Frankrijk en België respectievelijk 12% en 7% onder het niveau van 2019.
- In het derde kwartaal van 2025 draaiden chemische bedrijven in België, Duitsland en Frankrijk op respectievelijk 72%, 73% en 79% van hun volledige capaciteit.
- **De dalende productie heeft geleid tot de sluiting van vestigingen en het verlies van banen.** In 2023-2024 werd het verlies van meer dan 11 miljoen ton aan capaciteit aangekondigd in Europa als gevolg van fabriekssluitingen, waarbij 21 belangrijke sites betrokken zijn.
- Tussen 2019 en 2024 bedroeg de gemiddelde jaarlijkse groei van de **investeringsuitgaven van Europese chemische bedrijven de helft van die van hun Amerikaanse tegenhangers** (1,5% tegenover 3,0%), een verschil dat volgens onze prognoses ook in het komende decennium zal blijven bestaan. 8 van de 10 grootste chemische bedrijven ter wereld beperken hun activiteiten of trekken zich terug uit Europa, terwijl daarentegen **alle tien grootste producenten in de VS investeren en uitbreiden.**

Drie belangrijke factoren die aan de grondslag liggen van de zwakke vooruitzichten voor de Europese chemische industrie

1. Verschillen in energieprijzen

- In het derde kwartaal van 2025 waren de Europese gasprijzen **vier keer zo hoog als in de VS** en ze zullen de komende 5 jaar iets minder dan drie tot vier keer zo hoog blijven als in de VS.
- Terwijl Europa afhankelijk is van LNG-import, dat zowel duurder als wisselvalliger is, **maakt China gebruik van Russisch gas tegen gereduceerde prijzen om zijn industrie en chemische productie** te ondersteunen, waardoor het concurrentievermogen van de Britse en Europese chemische industrie verder wordt ondermijnd.
- De industriële elektriciteitsprijzen voor Europese producenten liggen momenteel **twee tot drie keer hoger dan de industriële gasprijzen.**
- Als gevolg hiervan zal, tenzij de industriële elektriciteitskosten aanzienlijk dalen, **een hogere graad van elektrificatie het concurrentievermogen van de Europese chemische sector** ten opzichte van andere regio's verder aantasten.

2. Milieuregelgeving en andere regelgevende druk

- Via het emissiehandelssysteem van de EU en het Verenigd Koninkrijk betalen chemische bedrijven voor de CO₂ die zij uitstoten. **Deze kosten worden niet betaald door bedrijven die naar de EU of het Verenigd Koninkrijk exporteren**, waardoor deze laatste in een financieel nadelige positie verkeren. **Er wordt voorspeld dat de koolstofprijzen in Europa nog verder zullen stijgen en tegen 2040 meer dan verdubbeld zullen zijn.**
- Er wordt geschat dat er **800 miljard tot 1 biljoen euro aan investeringen** nodig is om de Europese chemische sector in staat te stellen de netto-nuldoelstellingen te realiseren. **Andere regio's hebben geen soortgelijke ambitieuze doelstellingen voor het koolstofarm maken van de industrie.**

3. Toenemende buitenlandse concurrentie en onevenwichtige handelsbalans

- Terwijl de productie van Europese chemische producenten op het laagste niveau in tien jaar tijd staat, is **de invoer van chemische producten in Europese landen aanzienlijk toegenomen.** Sinds 2019 is de totale invoer van chemische producten in België met 60% gestegen, terwijl de invoer in Duitsland en Frankrijk met bijna 50% is toegenomen.
- China heeft zijn binnenlandse chemische productiecapaciteit aanzienlijk uitgebreid, **onder impuls van goedkoop Russisch gas en ruwe olie.** Vanwege de relatief zwakke binnenlandse vraag is de focus verschoven naar export richting Europese markten. **De Chinese invoer van chemische producten in de EU is tussen 2019 en 2024 met 34% gestegen.**

- Deze expansie heeft ook chemische bedrijven uit het Midden-Oosten en de VS ertoe aangezet hun exportfocus te verleggen naar Europese markten.
- Onder de **nieuwe handelsovereenkomst** tussen de EU en de VS zullen chemische bedrijven uit de EU die naar de VS willen exporteren, worden geconfronteerd met een tarief van 15% (voorheen 6,5%). Amerikaanse chemische producenten betalen nu geen invoerrechten meer bij export naar de EU (voorheen 6,5%).
- Door de invoering van tarieven ter bescherming van Amerikaanse bedrijven zullen Chinese **producten die voor de Amerikaanse markt bestemd waren, nu naar Europa worden omgeleid.**

Drie belangrijke gevolgen van de achteruitgang

1. Economisch

- De chemische sector is de op drie na grootste industriële sector van Europa. Het is nauw vervlochten met de Europese economie en biedt werk aan 1,2 miljoen mensen.
 - Voor elke baan in de sector ondersteunt het 3,0 tot 4,6 banen elders in Europa via zijn toeleveringsketen en via de bestedingen van het personeel van hun lonen in de consumenteneconomie.
 - Voor elke 1 miljoen euro die de sector bijdraagt aan het BBP, genereert deze nog eens 1,1 tot 1,4 miljoen euro elders in de binnenlandse economie.
- De verkoop van elke 100 miljoen euro aan chemische producten die door een van de vier grote chemieproducerende landen in de EU en het Verenigd Koninkrijk worden geproduceerd, ondersteunt tussen de 620 en 830 banen in heel Europa (rechtstreeks, via de toeleveringsketen of de consumenteneconomie).
 - Ter vergelijking: als de productie naar de VS of China zou worden verplaatst, zou de aankoop van 100 miljoen euro aan geïmporteerde chemicaliën **leiden tot 580 tot 790 minder banen** in de EU en het VK, aangezien importactiviteiten naar schatting slechts 30 tot 40 mensen ondersteunen door het gebruik van Europese leveranciers en de impact van consumentenuitgaven.

2. Strategisch

- Chemische stoffen zijn van essentieel belang voor kritieke nationale infrastructuur, gezondheidszorg, transport, defensie, bouw, productie en meer.
- Chloor is bijvoorbeeld van cruciaal belang voor waterzuivering, oplosmiddelen zijn essentieel voor de productie van geneesmiddelen en vaccins, en koolstofvezel is noodzakelijk voor de productie van lichtgewicht transport- en defensiesystemen.
- De toegenomen afhankelijkheid van import heeft **aanzienlijke gevolgen voor de nationale veiligheid.**

3. Milieubescherming

- De achteruitgang van de Europese chemiesector betekent dat Europa steeds meer afhankelijk zal worden van de invoer van chemische producten. Deze chemicaliën zullen op een meer emissie-intensieve manier worden geproduceerd in economieën zoals China, de VS en het Midden-Oosten.
- Uit emissiegegevens blijkt dat de productie van chemicaliën twee keer zoveel CO₂-uitstoot zou veroorzaken als de productie in de VS zou plaatsvinden en drie keer zoveel CO₂-uitstoot als de productie in China zou plaatsvinden.
- Er zullen ook extra emissies ontstaan door de grotere afstanden die de geïmporteerde goederen moeten afleggen.
- **De achteruitgang van de chemische industrie in de EU kan dus paradoxaal genoeg leiden tot een toename van de wereldwijde uitstoot.**

Er is dringend actie vereist, anders zullen het Verenigd Koninkrijk en de EU een belangrijke pijler van hun industriële basis verliezen

- Het verlagen van belastingen en heffingen op industriële energie en het bieden van gerichte steunmaatregelen zou de trend kunnen keren en verdere sluitingen kunnen voorkomen.
- Gerichte tarieven en goed ontworpen koolstofmaatregelen aan de grens zullen het marktaandeel van Europa beschermen tegen concurrenten die gebruikmaken van gesubsidieerde of weinig gereguleerde energie.
- Het herstellen van gratis toewijzingen en het verlagen van de CO₂-prijs zou onmiddellijke verlichting bieden en tijd winnen voor investeringen in decarbonisatietechnologieën zoals CCS en waterstof.

Het volledige rapport kan hier gedownload worden: . <https://we.tl/t-qlW3ot22J2>